

Kwaliteitsverbetering in de vroege kinderopvoeding en zorg
Output 7: Final version of thesis
Master thesis, Universiteit Utrecht
Master's programme in Clinical Child, Family and Education Studies
J. M. van Langevelde (6008674)
Bodine Romijn, Promovendus – Faculteit Sociale Wetenschappen
Second assessor:
01-06-2018

KWALITEITSVERBETERING IN DE KINDEROPVANG

Abstract

In recent years, there has been an increasing interest in the improvement of the quality of the Dutch Early Childhood Education and Care system. The current study focuses on the (process) quality within childcare organizations, and the relation with continuous professionalization and the extent of the implementation of an education program. The study was conducted in the Netherlands at the childcare organization Bink. The pedagogical staff works with the method ‘Spelend ontwikkelen’. In total 40 childcare groups participated, $N=40$. Each group was observed four times applying the CLASS-Toddler measuring instrument to measure the process quality. The CLASS-Toddler instrument consists of eight dimensions and distinguishes between emotional and educational quality. In addition, two different questionnaires were used to measure the continuous professionalization and the extent of implementation. The questionnaires were completed by the pedagogical staff of each observed group, $N = 34$ and $N = 31$. Based on the results, it's can be concluded that there is no correlation between the professionalization and the extent of implementation of the method ‘Spelend ontwikkelen’ and the emotional- and educational quality. Professionalization and the extent of implementation did not correlate with emotional- and educational quality. There are no indications of the effect of implementation and professionalization within Bink. The non-significance of the results is possibly attributable to dedicate to the limitations of the research. Nevertheless, it is important to continue to focus on professionalization in order to improve process quality within the childcare system.

Keywords: Process quality, professionalization, implementation, childcare organizations

KWALITEITSVERBETERING IN DE KINDEROPVANG

Inleiding

De laatste jaren is er op Europees niveau veel aandacht voor het verbeteren van educatieve zorg binnen de voorschoolse opvangvoorzieningen (European Commission, 2011). Jonge kinderen in de leeftijd van nul tot zes jaar leggen een basis voor hun taal-, cognitieve- en emotionele ontwikkeling. Hun brein is op jonge leeftijd nog erg beïnvloedbaar en de eerste jaren zijn daarom van belang voor de verdere ontwikkeling (Slot, 2014). De pedagogisch medewerkers die werkzaam zijn op de voorschoolse opvangvoorzieningen zijn van belang voor het stimuleren van die ontwikkeling. Thomason en La Paro (2009) benadrukken dat met name de interactie tussen pedagogisch medewerkers en de jonge kinderen op de voorschoolse opvangvoorzieningen van belang is. Dit blijkt ook uit het onderzoek van Slot (2014) waar naar voren komt dat kinderen minder leren van vrij spel dan van begeleid spel. De interactie tussen volwassenen en het kind zorgt ervoor dat kinderen op jonge leeftijd veel leren (Thomason & La Paro, 2009). Zelfs kleine verbeteringen in de kwaliteit van de pedagogisch medewerkers-kind interacties kunnen leiden tot een significante vooruitgang (Hamre & Pianta, 2005; Slot, 2014).

De kwaliteit van de voorschoolse opvangvoorzieningen is in de afgelopen jaren niet stabiel in Nederland en er blijkt uit het onderzoek van Helmerhorst, Riksen-Walraven, Gevers Deynoot-Schaub, Tavecchio en Fukkink (2015), ten opzichte van 2005 zelfs een afname in kwaliteit bij voorschoolse voorzieningen. In Nederland is sinds 2010 de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie ingegaan. Het doel is om de kwaliteit van peuterspeelzalen te verbeteren door de taalontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren (NJI, 2017). De bevindingen uit het onderzoek van Burger (2010) wijzen erop dat de voorschoolse opvangvoorzieningen aanzienlijke positieve korte termijneffecten en enigszins kleinere langetermijneffecten op de cognitieve ontwikkeling van kinderen heeft. Het is daarom van belang dat pedagogisch medewerkers goede kwaliteit bieden in de voorschoolse voorzieningen zoals de kinderopvang en de peuterspeelzaal, zodat kinderen zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen op cognitief niveau (Slot, 2014).

Kwaliteit binnen voorschoolse voorzieningen wordt in de literatuur vaak onderscheiden in twee aspecten: structurele kwaliteit en proceskwaliteit. Bij structurele kwaliteit gaat het om de omstandigheden, de voorzieningen van het klaslokaal, zoals groepsgrootte en het aantal leerlingen in de groep (Friedman & Amadeo, 1999). De literatuur geeft verschillende resultaten over het effect van de structurele kwaliteit op de ontwikkeling van het kind in voorschoolse opvangvoorzieningen. Het onderzoek van Tavecchio (2008) concludeert dat er geen samenhang gevonden is tussen structurele kenmerken van

KWALITEITSVERBETERING IN DE KINDEROPVANG

opvangvoorzieningen en de vooruitgang en ontwikkeling van het kind (Slot, Leseman, Verhagen & Mulder, 2015). Het onderzoek van Philips, Mekos, Scar, McCartney en Abbott-Shim (2000) toonde daarentegen wel het belang aan van structurele kwaliteit. Op de geboden kwaliteit in voorschoolse opvangvoorzieningen hebben lerarenopleiding en groeps-groote effect, hoewel dit niet als sterk verband werd gezien.

Hoewel de literatuur verschillende resultaten weergeeft over het effect van de structurele kwaliteit, wijzen andere onderzoeken op het belang van de proceskwaliteit. Bij proceskwaliteit gaat het om de interactie en wederkerigheid tussen de kinderen en de pedagogisch medewerkers (Slot et al., 2015). Onderzoek wijst uit dat proceskwaliteit een direct effect heeft op de kwaliteit van de zorg in de kinderopvang (Friedman & Amadeo, 1999; Tavecchio, 2008). De proceskwaliteit kan worden onderverdeeld in verschillende gebieden in de interactie tussen leidster en kind. In dit artikel wordt bij proceskwaliteit onderscheid gemaakt tussen emotionele- en educatieve kwaliteit, op basis van het meetinstrument Classroom Assessment Scoring System-Toddler (CLASS). De emotionele proceskwaliteit bestaat uit vijf dimensies: positief klimaat, negatief klimaat, sensitiviteit leider, aandacht voor kindperspectief en begeleiding van gedrag. De educatieve kwaliteit bestaat uit drie dimensies: faciliteren van leren en ontwikkelen, kwaliteit van feedback en stimuleren van taalontwikkeling (Slot, 2014). Uit het onderzoek van Tavecchio (2008) komt naar voren dat de schoolrijpheid wordt gestimuleerd door sensitieve, responsieve interacties met leerkrachten en een veilige sociale omgeving, wat behoort tot de emotionele kwaliteit. Educatieve kwaliteit gaat meer in op de vaardigheden die nodig zijn in de interactie om de cognitieve- en taalontwikkeling te stimuleren (Slot, 2014).

Professionalisering

Onderzoek toont aan dat professionalisering leidt tot een verbetering van de kwaliteit van het personeel en de voorschoolse voorzieningen, waardoor professionalisering vaak een actueel onderwerp is binnen de voorschoolse opvangvoorzieningen (Peeters & Van den Broeck, 2011; Chenot, Benton & Kim, 2009). Bij professionalisering gaat om het verbeteren van de kennis, overtuigingen en vaardigheden van de pedagogisch medewerkers in de praktijk. Dit draagt bij aan de professionele groei van het individu en de organisatie (Slot, Romijn & Wyslowska, 2017). Urban (2008) wijst in zijn studie op de moeilijkheid van professionalisering binnen de kinderopvang. De professionalisering is gericht op het formaliseren van bepaalde interacties zoals ochtendsessies, lessen of vrij-spelsessies. Maar de interacties verplaatsen constant, waardoor deze onvoorspelbaar zijn (Urban, 2008). Vaardigheden met betrekking tot educatie en interactie vragen meer aandacht binnen de

KWALITEITSVERBETERING IN DE KINDEROPVANG

voorschoolse voorzieningen en de opleiding van de pedagogisch medewerkers (Helmerhorst et al., 2015).

Professionalisering in de kinderopvang vraagt veel van pedagogisch medewerkers. Lyons (2012) geeft aan dat pedagogisch medewerkers in de praktijk moeite hebben de status van professional bereiken. Het is daarom belangrijk om onderwijsprogramma's af te stemmen op het individuele interactieprofiel van de pedagogisch medewerkers (Helmerhorst et al., 2015). Volgens Osgood (2010) en Peeters en Van den Broeck (2011) is het reflectievermogen van de pedagogisch medewerker belangrijk voor de professionalisering. Osgood (2010) duidt op een kritisch reflecterende emotionele professional. Dit vraagt dus van pedagogisch medewerkers dat zij in staat zijn te reflecteren, wat leidt tot veranderingen in de conceptie van de professionaliteit en professionalisering binnen de kinderopvang (Oberhuemer, 2005).

Naast de bijdrage die professionalisering levert aan de kwaliteit van de pedagogisch medewerkers en de organisatie, leidt professionalisering ook tot een hogere proceskwaliteit binnen de voorschoolse opvangvoorzieningen (Van Valkengoed, 2016). Het onderzoek van Slot en collega's (2015) vindt sterke associaties tussen het gebruik van een onderwijsprogramma of professionele ontwikkelingsactiviteiten en de proceskwaliteit. Implementatie van het onderwijsprogramma draagt hieraan bij. Uit het onderzoek van De Roos, Van der Heijden en Gorter (2010) blijkt dat pedagogisch medewerkers kunnen groeien in interactieve vaardigheden door professionalisering middels onderwijsprogramma's. Zij implementeren professionele ontwikkelingsactiviteiten tijdens de instructie en dagelijkse routine. De pedagogisch medewerkers leerden in cursussen hoe ze de taal- en redeneervaardigheden van kinderen kunnen ondersteunen en uitdagen. De pedagogisch medewerkers observeerden, evalueerden en gaven elkaar feedback (De Roos et al., 2010). In een kleinschalig onderzoek van Van Valkengoed (2016) ontvingen de pedagogisch medewerkers zes maanden individuele en groepsgerichte nascholing op de educatieve proceskwaliteit. Uit dit onderzoek komen een aantal elementen naar voren die bepalend blijken te zijn voor een succesvolle nascholing: kennis en zichtbare uitkomsten, persoonlijk voordeel met sociale steun in teambijeenkomsten, tijd in relatie tot bezettingsgraad, voorbereiding en nascholing (Van Valkengoed, 2016).

In de literatuur is dus veel bekend over het verbeteren van de proceskwaliteit in de kinderopvang en het belang van professionalisering middels de implementatie van een onderwijsprogramma. Deze thesis is gericht op de proceskwaliteit binnen de voorschoolse kinderopvangvoorzieningen van de organisatie Bink. Bink maakt gebruik van het onderwijsprogramma 'Spelend ontwikkelen'. Deze methode sluit aan bij de behoeften van

KWALITEITSVERBETERING IN DE KINDEROPVANG

peuters. Spelenderwijs worden de kinderen gericht gestimuleerd om zich verder te ontwikkelen op de ontwikkelingsgebieden: motorisch-zintuigelijk, cognitief-taal, creatief-beeldend en sociaal-emotioneel (Bink Kinderopvang, z.d.).

Deze studie doet verder onderzoek naar de proceskwaliteit van Bink, de professionalisering en implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’. Dit leidt tot de volgende onderzoeksvraag: *“In welke mate is de continue professionalisering gerelateerd aan de geboden proceskwaliteit in de opvangvoorzieningen van Bink en wordt dit verband gemodereerd door de mate van implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’ door de medewerkers?”*. Om de hoofdvraag te beantwoorden, is gebruik gemaakt van verschillende deelvragen: 1). Is er een verband tussen de continue professionalisering en de proceskwaliteit van opvangvoorzieningen van Bink?; 2). Heeft de mate van implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’ door de medewerkers invloed op de proceskwaliteit van opvangvoorzieningen van Bink?; 3). Is er sprake van een interactie-effect tussen de continue professionalisering en de mate van implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’ door de medewerkers?.

Op basis van de literatuur (Chenot et al., 2009) wat duidt op een positieve relatie tussen professionalisering en proceskwaliteit, is de verwachting dat er een verband wordt gevonden tussen de proceskwaliteit van opvangvoorzieningen van Bink en de mate van continue professionalisering. Daarnaast is de verwachting dat de mate van implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’ door de medewerkers invloed heeft op het verband tussen de proceskwaliteit van opvangvoorzieningen van Bink. Tot slot wordt verwacht dat er een interactie-effect is tussen continue professionalisering en de mate van implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’ door de medewerkers.

Methode

Participanten

De participanten bestaan uit 40 groepen peuters van de voorschoolse voorzieningen van de organisatie Bink. Bink heeft zowel kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. Aan het onderzoek namen 26 groepen van het kinderdagverblijf en 14 groepen van de peuterspeelzaal deel. Bij het onderzoek waren 80 pedagogisch medewerkers betrokken die werkzaam zijn op één van de 40 groepen van de voorschoolse voorziening Bink. De pedagogisch medewerkers bestaan uit 79 vrouwen en één man en zijn tussen de 23 en 64 jaar oud, waarbij de gemiddelde leeftijd $M = 42,60$ is ($SD = 11,81$). Alle pedagogisch medewerkers zijn geschoold en hebben minimaal een MBO niveau 3 diploma. Daarnaast hebben zij tussen de één en 45 jaar

KWALITEITSVERBETERING IN DE KINDEROPVANG

werkervaring, waarbij het gemiddelde $M = 16.19$ jaar is ($SD = 8.53$). De locaties van de groepen van Bink bevinden zich in Hilversum en Soest.

Meetinstrumenten

Proceskwaliteit. De geboden proceskwaliteit in de opvangvoorzieningen van Bink wordt gemeten door middel van de CLASS. CLASS is een meetinstrument om, door middel van observaties, de interactie tussen pedagogisch medewerkers en kinderen binnen de voorschoolse voorzieningen te beoordelen. De CLASS is gericht op kinderen tussen de tweeënhalf en vier jaar en onderscheid twee domeinen van interactie tussen pedagogisch medewerkers en kinderen: emotionele ondersteuning en educatieve ondersteuning (Slot, Leseman, Mulder, & Verhagen, z.d.). De proceskwaliteit, gemeten aan de hand van de CLASS, geeft op acht dimensies een schaalscore op basis van een 7-puntschaal waarbij één een lage score is en zeven een hoge score weergeeft. De eerste vijf dimensies geven een overkoepelende score op emotionele kwaliteit en de laatste drie dimensies op educatieve kwaliteit. Voor dit onderzoek is de samenhang tussen de dimensies gemeten die de emotionele en educatieve kwaliteit weergeven. De emotionele kwaliteit bestaat uit vijf dimensies met voldoende samenhang Cronbach's Alfa $\alpha = .64$. De educatieve kwaliteit bestaat uit drie dimensies met een goede samenhang tussen de dimensies Cronbach's Alfa $\alpha = .78$.

De CLASS is gebaseerd op een omvangrijke literatuurstudies en grote observatiestudies door onder andere het National Institute of Child Health and Human Development en het National Center for Early Development and Learning. De organische structuur van de CLASS voor het beoordelen van de interactie is gevalideerd in meer dan 3000 groepen van voorschoolse voorzieningen. Er bleek sprake van een hoge structurele validiteit en een matige criteria validiteit (Slot, Leseman, Mulder & Verhagen, z.d.).

Professionalisering en Spelend ontwikkelen. Naast de dataverzameling door middel van observaties, werd gebruik gemaakt van twee verschillende vragenlijsten om continue professionalisering en de mate van implementatie van de methode 'Spelend ontwikkelen' te meten. Om de implementatie te meten werd gebruik gemaakt van de vragenlijst Implementatie Spelend Ontwikkelen van de Universiteit Utrecht die door de pedagogisch medewerkers van de voorschoolse voorzieningen van Bink werd ingevuld. Het gemiddelde van de 22 items uit de uitvoering en evaluatie activiteiten 'Spelend ontwikkelen', geven samen de mate van implementatie weer. De medewerkers konden de 22 items op een vijfpuntschaal beoordelen lopend van 1 = nooit en 5 = altijd, waarbij het gemiddelde $M = 3.62$

KWALITEITSVERBETERING IN DE KINDEROPVANG

is en de standaardafwijking $SD = 0.95$. De betrouwbaarheid in het huidige onderzoek tussen de items is voldoende, Cronbach's Alfa $\alpha = .71$.

De mate van continue professionalisering werd gemeten aan de hand van de Algemene Vragenlijst over de kenmerken van pedagogisch medewerkers, groepskenmerken en activiteiten en organisatieaspecten waaronder professionaliseringsactiviteiten. Deze vraag werd ook door de pedagogisch medewerkers van Bink ingevuld. De onderdelen teamoverleg en evaluatie, bestaande uit zeven items op een 7-puntschaal, uit de vragenlijst werden meegenomen om de mate van de continue professionalisering te bepalen. Eén is hierbij relatief weinig en zeven relatief vaak/dagelijks. De samenhang tussen de items is voldoende betrouwbaar gebleken, Cronbach's Alfa $\alpha = .65$.

Procedure

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden, werd er gebruik gemaakt van kwantitatief onderzoek (Baarda, 2009). De onderzoeksdata werd verzameld aan de hand van vragenlijsten en het CLASS observatie-instrument. In de periode van januari 2018 tot en met maart 2018 zijn de observaties bij de geselecteerde voorschoolse groepen in de ochtend uitgevoerd. Per ochtend zijn er vier observaties op één groep aan de hand van de CLASS beoordeeld. De observaties bestonden uit vier verschillende momenten/activiteiten: vrij spel, eetmoment, Spelend ontwikkelen activiteit en een willekeurig moment/activiteit. Om de observaties uit te voeren door middel van de CLASS werden de observatoren eerst geschoold in een kortdurende cursus van twee dagen, waarna er een betrouwbaarheidstest gemaakt werd, waarin 80% betrouwbaarheid werd verwacht. Door middel van een informatieve brief hebben ouders toestemming gegeven voor het deelnemen aan het onderzoek. Waarmee er sprake is van informed consent (Neuman, 2009). De pedagogisch medewerkers die op dat moment op de groep werken, werden geobserveerd en vulden de vragenlijsten in. Er is hierbij gebruik gemaakt van een getrapte steekproef. Binnen de geclusterde steekproef, kinderopvang Bink, zijn een aantal pedagogisch medewerkers geobserveerd en gevraagd om de vragenlijsten in te vullen. Uiteindelijk is door de Algemene Vragenlijst door 57 pedagogisch medewerkers ingevuld en de Vragenlijst Implementatie Spelend Ontwikkelen door 53 pedagogisch medewerkers. Alle gegevens zijn vervolgens verzameld en verwerkt in SPSS. Voor de analyses werd gewerkt met geaggregeerde scores op groepsniveau, waarbij per groep het gemiddelde van de vier CLASS observaties en de vragenlijsten werden genomen.

Het analyseplan

Het doel van deze thesis is onderzoeken of er een relatie is tussen de continue professionalisering en de geboden proceskwaliteit in de opvangvoorzieningen van Bink.

KWALITEITSVERBETERING IN DE KINDEROPVANG

Daarnaast wordt onderzocht of deze relatie gemodereerd wordt door de implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’. Aan de hand van een enkelvoudige regressietoets is onderzocht of er een verband is tussen de continue professionalisering (onafhankelijke variabele, intervalmeetniveau) en de geboden proceskwaliteit (afhankelijke variabele, intervalmeetniveau) in de opvangvoorzieningen van Bink. Bij de proceskwaliteit, die werd gemeten met het CLASS observatie-instrument, werd onderscheid gemaakt in emotionele en educatieve kwaliteit. Om de deelvraag te beantwoorden werd een enkelvoudige regressie uitgevoerd. Voorafgaand werden de assumpties van een enkelvoudige regressie gecontroleerd.

Daarnaast werd onderzocht of de mate van implementatie (onafhankelijke variabele, interval meetniveau) van de methode door de medewerkers invloed heeft op het verband tussen de proceskwaliteit van opvangvoorzieningen van Bink. Ter beantwoording van deze deelvraag werd ook een enkelvoudige regressie uitgevoerd, waarbij voorafgaand de assumpties van een enkelvoudige regressie werden gecontroleerd.

Tot slot is er onderzocht of er sprake is van een interactie effect door het toevoegen van de moderator, de implementatie van de methode (interval meetniveau), en wat daarvan de invloed is op de score op kwaliteit van voorschoolse onderwijsvoorzieningen. Door het maken van een voorspeller, door middel van het centraliseren van de continue professionalisering (onafhankelijke variabele) en de implementatie van de methode (de moderator), is er met een regressietoets gekeken naar een interactie-effect (Universiteit Twente, z.d.).

Resultaten

Ter beantwoording van de deelvragen is er gebruik gemaakt van de regressietoets. Voorafgaand aan het uitvoeren van de analyses zijn de assumpties van de testen getoetst. Er is gekeken naar de lineairiteit, normaliteit en homoscedasticiteit. Aan de assumptie van een randomsteekproef is niet voldaan. De opvangvoorzieningen die deelnamen aan het onderzoek waren alleen afkomstig van de organisatie Bink en werden door hen aangewezen. Zowel bij de emotionele- als bij de educatieve kwaliteit werd aan de assumpties van lineairiteit, normaliteit en homoscedasticiteit voldaan. Vanwege de omvang van het onderzoek binnen de organisatie Bink, is er voor gekozen de regressietoets uit te voeren. Er dient hierbij enige voorzichtigheid geboden met het interpreteren en generaliseren van de resultaten van dit onderzoek. Bij het analyseren van de toetsen is uitgegaan van een betrouwbaarheidsinterval van 95%, een alfa van $\alpha = .05$.

De proceskwaliteit is gemeten aan de hand van de CLASS. De beschrijvende statistieken van de verschillende CLASS dimensies zijn weergegeven in tabel 1. Waarbij de dimensie ‘negatieve sfeer’ is omgepoold. De dimensies ‘positieve sfeer’, negatieve sfeer’,

KWALITEITSVERBETERING IN DE KINDEROPVANG

‘sensitiviteit’, ‘kindperspectief’ en ‘gedragsregulatie’ bepalen de emotionele kwaliteit. De overige dimensies ‘faciliteren leren/ontwikkelen’, ‘kwaliteit feedback’ en ‘stimuleren taalontwikkeling’ beoordelen samen de educatieve kwaliteit.

Tabel 1

Beschrijvende Statistieken van de CLASS Dimensies voor de Opvangvoorzieningen van Bink (N=40).

	Minimum	Maximum	Gemiddelde (M)	Standaarddeviatie (SD)
<u>Emotionele kwaliteit</u>	4.50	5.95	5.28	0.35
Positieve sfeer	3.50	6.25	5.41	0.58
Negatieve sfeer	6.25	7.00	6.86	0.18
Sensitiviteit	3.75	6.25	5.19	0.63
Kindperspectief	2.75	5.25	4.29	0.50
Gedragsregulering	3.50	5.75	4.64	0.47
<u>Educatieve kwaliteit</u>	2.00	3.92	2.81	0.46
Faciliteren leren	2.25	4.50	3.29	0.59
Kwaliteit feedback	1.50	3.75	2.38	0.57
Stimuleren taalontwikkeling	2.00	3.75	2.76	0.49

Om deelvraag 1 te beantwoorden ‘Is er een verband tussen de proceskwaliteit van opvangvoorzieningen van Bink en de continue professionalisering?’, is er gebruik gemaakt van De Algemene Vragenlijst ingevuld door de pedagogisch medewerkers, waarbij de scores zijn geaggregeerd zijn per locatie. De onvolledig ingevulde vragenlijsten zijn als missing data beschouwd en alleen de valide steekproef is meegenomen, $N = 29$. De schaal voor continue professionalisering is gebaseerd op zeven items waarbij de betrouwbaarheid voldoende is gebleken, Cronbach’s Alfa $\alpha = .65$. De analyse is twee keer uitgevoerd om de proceskwaliteit te meten, bestaande uit emotionele kwaliteit en de educatieve kwaliteit. In Tabel 2, zijn de beschrijvende statistieken van de geaggregeerde scores van de items continue professionalisering weergegeven.

Tabel 2

Gemiddelde Scores Items Continue Professionalisering Ingevuld Door de Pedagogisch Medewerkers van Bink.

N	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Standaarddeviatie
---	---------	---------	------------	-------------------

KWALITEITSVERBETERING IN DE KINDEROPVANG

				(M)	(SD)
<u>Continue Professionalisering</u>	34	1.29	5.00	3.08	0.95
Samen kiezen van activiteit	34	1.00	7.00	3.11	2.03
Evaluëren en bijstellen	33	1.00	7.00	3.89	1.79
Bespreken van (zorg)kinderen	33	1.00	7.00	4.59	1.82
Observeren en feedback geven	32	1.00	6.00	2.16	1.53
Feedback ontvangen	33	1.00	6.00	2.21	0.99
Bespreken/lezen vakbladen	34	1.00	4.00	1.84	0.94
Bespreken educatieve doelen	34	1.00	7.00	3.09	1.37

Er bleek geen significant verband tussen de emotionele kwaliteit van Bink en de continue professionalisering, $F(1, 32) = 0.32$, $p = .58$. Eveneens werd er geen verband aangetoond voor educatieve kwaliteit en de continue professionalisering $F(1, 32) = 1.16$, $p = .29$.

Ter beantwoording van de vraag of de mate van implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’ door de medewerkers invloed heeft op de proceskwaliteit is gebruik gemaakt van de vragenlijst Implementatie Spelend Ontwikkelen. De vragenlijsten zijn ingevuld door pedagogisch medewerkers, waarvan de scores zijn geaggregeerd $N = 31$. De vragenlijsten die niet compleet waren ingevuld zijn beschouwd als missing data en zijn uitgesloten van deelname. Uit de vragenlijst zijn 22 items over uitvoering en evaluatie van de activiteiten meegenomen die de mate van implementatie weergeven. Net als voor de continue professionalisering werd er bij de implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’ geen verband gevonden met de proceskwaliteit, emotionele kwaliteit $F(1, 29) = 1.42$, $p = .24$ en educatieve kwaliteit $F(1, 29) = 0.82$, $p = .37$.

In de laatste deelvraag werd gekeken of er sprake is van een interactie-effect tussen de continue professionalisering en de mate van implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’ door de medewerkers. Hiervoor zijn de variabelen ‘continue professionalisering’ en ‘implementatie van de methode’ gecentraliseerd. Waarna een regressietoets is uitgevoerd. Uit de analyse blijkt dat er geen sprake is van een modererend effect op de geboden emotionele kwaliteit van Bink $F(3, 23) = 2.89$, $p = .06$. Dit effect is ook niet significant voor de educatieve kwaliteit van Bink $F(3, 23) = 0.41$, $p = .75$.

Discussie

Gezien het feit dat in de vroege kinderjaren de basis wordt gelegd voor de verdere ontwikkeling van het kind (Slot, 2014) en er steeds meer interesse is in de effecten die samenhangen met een hoge mate van kwaliteit binnen de voorschoolse voorzieningen in Nederland (Thomason & La Paro, 2009), is in dit artikel verder onderzoek gedaan naar het

KWALITEITSVERBETERING IN DE KINDEROPVANG

effect van de professionalisering op de kwaliteit van de kinderopvang. In dit onderzoek richt zich op de interactie kwaliteit, waarbij er onderscheid is gemaakt tussen emotionele- en educatieve kwaliteit. Er werd beoogt meer duidelijkheid te krijgen of de proceskwaliteit in opvangvoorzieningen van Bink samenhangt met de mate van continue professionalisering van pedagogisch medewerkers. Daarnaast werd beoogt of de implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’ modereert in dit verband.

Hoewel de literatuur een positieve relatie vindt tussen de professionalisering en de proceskwaliteit in de vroege kinderopvang (Chenot et al., 2009; Van Valkengoed, 2016), werd dit verband voor Bink niet gevonden. Eveneens werd er geen verband aangetoond voor de mate van implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’ en de emotionele- en educatieve kwaliteit. Naast dat er onderzoek is gedaan naar de directe effecten op de proceskwaliteit van Bink, is er gekeken of er sprake is van een modererend effect voor de proceskwaliteit. Er is gekeken of de mate van implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’ van invloed is op de samenhang tussen professionalisering en de kwaliteit. Er werden hier geen verbanden gevonden voor zowel de emotionele- als de educatieve kwaliteit. Mogelijk zijn andere verklaringen verantwoordelijk voor het gegeven dat er geen verband gevonden is tussen de proceskwaliteit bij Bink en continue professionalisering en de implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’, zoals het opleidingsniveau van de pedagogisch medewerkers (Helmerhorst et al., 2015). En daarnaast het reflectievermogen van de pedagogisch medewerkers wat verband heeft met de professionalisering (Osgood, 2010; Peeters & Van den Broeck, 2011). Deze variabelen zijn in dit onderzoek niet meegenomen.

Het feit dat de verwachtingen van het onderzoek, op basis van de literatuur, niet overeenkomen met de resultaten van het onderzoek kan verklaard worden vanuit methodologische beperkingen van het onderzoek. Een beperking van het onderzoek is de relatief kleine steekproef van 40 opvangvoorzieningen. Ook de geaggregeerde scores van de ingevulde vragenlijsten hebben betrekking op een kleine steekproef $N = 34$ en $N = 31$. Eveneens wanneer er wordt gekeken naar de externe validiteit en de generaliseerbaarheid van de resultaten, zijn er beperkingen in de representativiteit van de steekproef. Het onderzoek heeft binnen één organisatie, Bink, plaatsgevonden. Hierdoor kon niet worden voldaan aan de aan de assumptie van een random steekproef. Daarnaast is gekeken naar één methode, ‘Spelend ontwikkelen’, die door Bink wordt gebruikt. Om de uitkomsten te generaliseren naar andere opvangvoorzieningen is het daarom wenselijk om dit onderzoek opnieuw uit te voeren met een representatieve grote steekproef om geldige en statistisch correcte conclusies te kunnen trekken.

KWALITEITSVERBETERING IN DE KINDEROPVANG

Wat betreft de interne validiteit van dit onderzoek is aandacht besteed aan het beperken van systematische fouten. De onderzoekers waren getraind in het meten en beoordelen van observaties aan de hand van de CLASS en werkte hierbij met de handleiding. Alle observaties op de groepen zijn in de ochtend gedaan. Er zijn echter veel factoren waar de onderzoeker geen invloed op heeft gehad, wat mogelijke van invloed is geweest op de gemeten proceskwaliteit, zoals groepsgrootte, werkervaring pedagogisch medewerker en pedagogisch medewerker-kind ratio (Slot et al., 2015). Daarentegen blijkt de psychometrische kwaliteit en de validiteit van de CLASS in Nederland goed, wat bijdraagt aan een goede interne validiteit.

Uit dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat de continue professionalisering en de implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’ geen significante invloed hebben op de proceskwaliteit die Bink in hun opvangvoorzieningen biedt. Ook is er geen sprake van een modererend effect met betrekking tot de implementatie van de methode ‘Spelend ontwikkelen’ op de proceskwaliteit. Dat betekent dat er uit dit onderzoek geen aanwijzingen zijn voor het effect van de professionalisering en de implementatie binnen Bink. Er wordt enige voorzichtigheid gevraagd bij het interpreteren van deze gegevens vanwege methodologisch beperkingen van het onderzoek. Verdiepend onderzoek naar professionalisering en implementatie is wenselijk.

KWALITEITSVERBETERING IN DE KINDEROPVANG

Referenties

- Baarda, D. B. (2009). *Dit is onderzoek (eerste druk)*. Groningen/Houten: p/a Noordhoff Uitgevers.
- Bink Kinderopvang. (z.d). *Dreumes en peuter: spelend ontwikkelen*. Geraadpleegd op 29 mei 2018 van <https://binkkinderopvang.nl/opvang/kinderdagverblijf/dreumes-en-peuter-spelend-ontwikkelen/>
- Burger, K. (2010). How does early childhood care and education affect cognitive development? An international review of the effects of early interventions for children from different social backgrounds. *Early childhood research quarterly*, 25(2), 140-165.
- Chenot, D., Benton, A. D., & Kim, H. (2009). The influence of supervisor support, peer support, and organizational culture among early career social workers in child welfare services. *Child welfare*, 88(5), 129.
- De Roos, S. A., Van der Heijden, M. H., & Gorter, R. J. (2010). Professional development schools and early childhood education: interactive skills of students, playgroup and kindergarten teachers. *European Early Childhood Education Research Journal*, 18(1), 15-28.
- European Commission. 2011. Early Childhood Education and Care: Providing all our Children with the Best Start for the World of Tomorrow, <http://eurex.europa.eu.proxy.library.uu.nl/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0066:FIN:EN:PDF>
- Friedman, S., & Amadeo, J. (1999). The child-care environment: Conceptualizations, assessments, and issues. In S.L. Friedman & T.D. Wachs (Eds.), *Measuring environment across the lifespan* (pp. 127–165). Washington, DC: American Psychological Association.
- Hamre, B. & Pianta, R.C. (2005). Can instructional and emotional support in the first grade classroom make a difference for children at risk for school failure? *Child Development*, 76, 949-967.
- Helmerhorst, K. O., Riksen-Walraven, J. M. A., Gevers Deynoot-Schaub, M. J., Tavecchio, L. W., & Fukkink, R. G. (2015). Child care quality in the Netherlands over the years: A closer look. *Early Education and Development*, 26(1), 89-105.
- Lyons, M. (2012). The professionalization of children's services in Australia. *Journal of Sociology*, 48(2), 115-131.
- Neuman, W. L. (2009). *Understanding Research*. Pearson Education, Inc

KWALITEITSVERBETERING IN DE KINDEROPVANG

- NJI. (2017). *Wet OKE*. Geraadpleegd op 1 mei 2018 van Nederlands Jeugdinstituut:
<https://www.nji.nl/Wet-OKE>
- Oberhuemer, P. 2005. "Conceptualising the Early Childhood Pedagogue: Policy Approaches and Issues of Professionalism." *European Early Childhood Education Research Journal* 13(1): 5–16. doi: 10.1080/13502930585209521
- Osgood, J. (2010). Reconstructing professionalism in ECEC: the case for the 'critically reflective emotional professional'. *Early Years*, 30(2), 119-133.
- Peeters, J., & Van den Broeck, M. (2011). Childcare practitioners and the process of professionalization. In *Professionalization, leadership and management in the early years* (Vol. 3, pp. 62-76). Sage.
- Phillips, D., Mekos, D., Scarr, S., McCartney, K., & Abbott–Shim, M. (2000). Within and beyond the classroom door: Assessing quality in child care centers. *Early Childhood Research Quarterly*, 15(4), 475-496.
- Slot, P. L. (2014). *Early childhood education and care in the Netherlands: Quality, curriculum, and relations with child development* (Doctoral dissertation, Utrecht University).
- Slot, P. L., Leseman, P. P., Mulder, H., & Verhagen, J. (z.d.). *Handleiding CLASS Toddler*. Utrecht: Universiteit Utrecht.
- Slot, P. L., Leseman, P. P., Verhagen, J., & Mulder, H. (2015). Associations between structural quality aspects and process quality in Dutch early childhood education and care settings. *Early Childhood Research Quarterly*, 33, 64-76.
- Slot, P., Romijn, B., & Wysłowska, O. (2017). T5. 2 Inventory and analysis of professional development and models related to inclusiveness.
- Tavecchio, L. (2008). Succesfactoren in programma's op het gebied van voor-en vroegschoolse educatie. *Kind en Adolescent Review*, 15(3), 353-365.
- Thomason, A. C., & La Paro, K. M. (2009). Measuring the quality of teacher–child interactions in toddler child care. *Early Education and Development*, 20(2), 285-304.
- Urban, M. (2008). Dealing with uncertainty: Challenges and possibilities for the early childhood profession. *European early childhood education research journal*, 16(2), 135-152.
- Universiteit Twente. (z.d.). *Moderator analyse*. Twente: Universiteit Twente.
- Van Valkengoed, A. (2016). *Verbeteren van Educatieve Proceskwaliteit; Kan en Werkt. Effect van nascholing op educatieve proceskwaliteit in een geïntegreerde voorziening voor kinderen van 1-4 jaar* (Master's thesis, Open Universiteit).